

— *Care sînt spectacolele de care vă simțiți mai legat în această perioadă?*

— Răspunsul ar fi foarte simplu — dacă e vorba de spectacolele mele: *O scri-soare pierdută*, sau teatrul lui Caragiale întreg. Dar pot lăsa la o parte *Anii negri* și *Arcul de triumf* sau *Chestiunea personală*, reprezentații cu care am întîmpinat aniversări ale partidului?

Pot să uit *Mielul turbat*, care deschide un capitol nou în dramaturgia românească de după 23 August?

Pot să trec cu vederea pe *Matei Millo*? Sau pe *Cuza Vodă*, care inaugurează prezentarea scenică a evenimentelor istorice văzute printr-o prismă nouă?

Pot să nu îndrept un gând de recunoștință către *Bădăranii*, care ne-au adus laurii venetieni?

Pot să dau uitării *Revizorul*, cu voluminosul său dosar de cronici sovietice în care e declarat în unison „cel mai gogolian“?

Pot să nu pomenesc de *O zi de odihnă*, care a bătut toate recordurile succesului, ocupînd zi de zi afișul teatrului o stagiune întreagă? Sau de *Uint de libertate* și de strălucita carieră a operetei lui Dunaevski?

Și, în sfîrșit, cum aș putea să nu înscriu pe lista „spectacolelor semnificative“ *Răzvan și Vidra* și *Apus de soare*, care, în hainele scenice noi pe care le poartă acum, și-au reluat locul în repertoriul permanent al Naționalului?

Iar dacă nu mi-ar fi teamă că lungesc prea mult lista, aș mai adăuga *Steaua fără nume*, *Ilia Golovin*, *Nepotul domnului prefect*, *Vis de secătură*, *Medicul în dilemă*, *Bălescule*, *Vedere de pe pod*, *Bolnavul închipuit*, *În valea Cucului*, *Regele Lear*.

— *Care au fost condițiile în care ați creat aceste spectacole?*

— În condițiile lipsei de griji materiale ce ni s-au oferit nouă — tuturor oamenilor de teatru — după 23 August. Ca fost director de teatru particular, pot prețui mai bine ca oricine ce înseamnă să n-ai decît preocuparea realizării artistice a unui spectacol, să nu fii nevoit să te gîndești la fiecare 1 și 15 ale lunii de unde iei bani pentru salarii, în fiecare trimestru cu ce plătești rata chiriei și, înaintea fiecărei premiere, cu ce bani faci montarea.

Condiții speciale: *Chestiunea personală* și *Bădăranii* au fost pregătite în mai puțin de o lună.

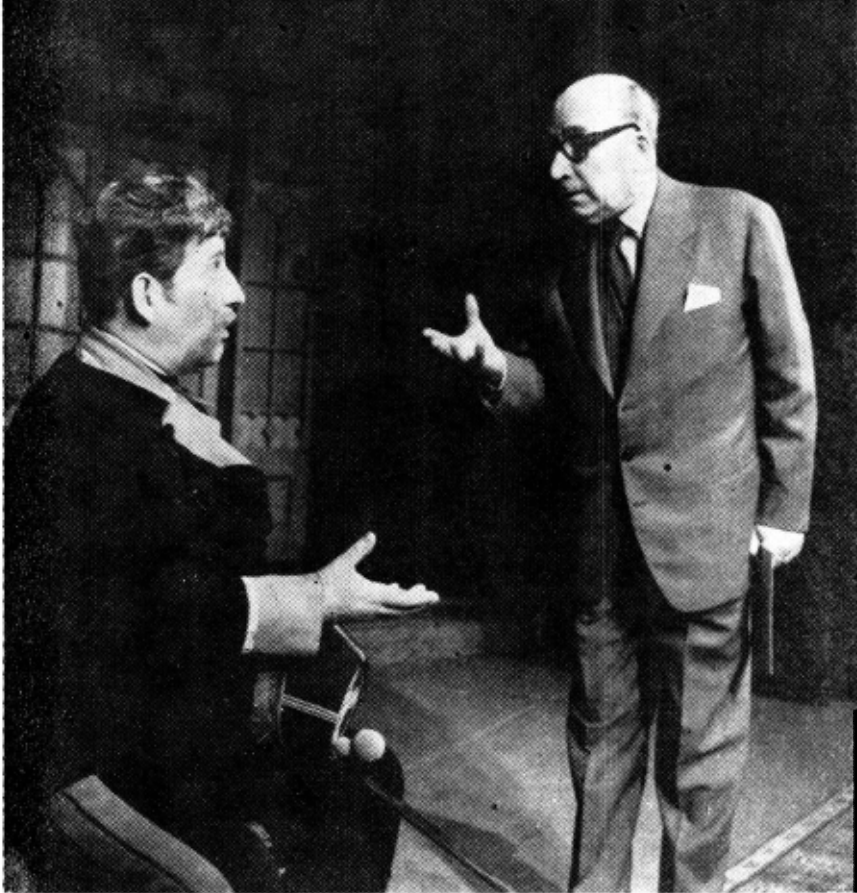
— *De ce interpreți și colegi de breaslă ați fost mai legat — în colaborare?*

— Toți fruntașii scenici românești m-au ajutat: de la Radu Beligan, Marcel Anghelescu, Birlic, pînă la Ion Manolescu, Timică, Maximilian sau Storin. De la Tolan și Orovcanu, pînă la Brățășanu, Norris ori Tony Gheorghiu.

Un colaborator nespus de prețios mi-a fost în anumite împrejurări Nicușor Constantinescu.

— *Care au fost interpreții „descoperiți“ de dumneavoastră?*

— Aceasta a fost o activitate permanentă a mea. Știu și cu pe cine am mai „descoperit“?! L-am descoperit pe Iordănescu-Bruno cîntînd cuplete și făcînd chetă la grădina Minerva din Craiova, ca peste două luni să fie unul din cei mai gustați comici ai Capitalei. L-am „descoperit“ pe Grigore Vasiliu, viitorul popular artist Birlic, uitat în provincie de Victor Ion Popa, care plecînd spre București și-a luat cu el toată trupa, afară de cel ce era destinat să fie cel mai iubit actor de comedie al țării.

Sică Alexandrescu repetînd cu Marcel Anghelescu partitura lui Pristanda („O scrisoare pierdută“ de I. L. Caragiale — Teatrul Național „I. L. Caragiale“)

Dacă faptul că acest concertmaistru, această primă vioară care se cheamă Radu Beligan a jucat la mine cele dintîi roluri — în *Medicul în dilemă*, *Vis de secătură*, *Omul care a văzut moartea*, *Amantul de carton*, *Am visat paradisul* — și altele, și altele, pînă la Dandanache, la Miroiu din *Steaua fără nume*, pînă la *Revizorul*, înseamnă că l-am „descoperit“, atunci trec pe listă — cu mîndrie — și pe acest stradivarius al teatrului românesc.

Tot în împrejurări asemănătoare pot să pomenesc pe dragul meu Marcel Anghelescu, actorul desăvîrșit, care știe să cînte pe toate coardele talentului său de cel mai pur carat.

Ca unul ce am lucrat ani mulți, prea mulți, în teatru, aș putea lungi acest pomelnic cu multe nume azi ilustre, pînă la Valeria Seciu și Ion Caramitru, pe care i-am luat de pe băncile școlii ca să le încredințez roluri principale în *Eminescu*, și pînă la ultima descoperire, foarte tînăra Valeria Marian, care a debutat atît de frumos în *Oana din Apus de soare*.

— Și cei cu care ați colaborat mai fructuos?

— I-am pomenit mai sus. Nu le mai repet numele, dar țin să adaug că fiecare din ei a avut un aport de substanță în crearea spectacolelor pe care le-am înscenat.

— *Preferințe în repertoriul acestor douăzeci de ani?*

— Deschizând evantaiul pieselor pe care le-am pus în scenă, găsesc la un capăt *Pericola* și *Bal în Făgădău*, iar la celălalt *Apus de soare* și *Regele Lear*.

— *Dar despre dramaturgia clasică?*

— Hasdeu, Caragiale, Davila, Delavrancea, alături de Molière, Goldoni, Gogol... Shakespeare, au avut parte să fie „valorificați“ de mine, cu mai mult sau mai puțin noroc.

— *Fiind vorba de descoperiri, ce-ați descoperit în dramaturgia originală?*

— *Bal în Făgădău, Bălcescu, Iarbă rea, Anii negri, Nepotul domnului prefect, Patrioțica română, Cumpăna, Mielul turbat, Bulevardul împăcării, Arcul de triumf, Vis de secătură, Casa cu două fețe, Omul care a văzut moartea, Marele duhovnic, Matei Millo, Siciliana, Cuza Vodă, Adam și Eva, Eminescu, În Valea Cucului, Steaua fără nume* — iată un număr de piese originale pe care le-am ridicat în poziție verticală pe scenă, după 23 August.

— *Autori favoriți?*

— Mircea Ștefănescu și Aurel Baranga.

— *Sînteți partizan al unui spirit de echipă?*

— La montarea oricărei piese este necesar să se creeze un spirit de echipă, deschis, cinstit, constructiv, tovarășesc. Am făcut parte din strălucita echipă de actori cu care am intrat la Național; echipa care se formase în teatrul condus de mine și în mijlocul căreia am lucrat ani de zile. Din ea făceau parte Timică, Talianu, Niki Atanasiu; Marcel Anghelescu, Birlic, Radu Beligan, Giugaru, Silvia Dumitrescu, și i s-au adăugat în urmă Calboreanu, Finteșteanu, Costache Antoniu. Astăzi echipa s-a cam destrămat...

— *Și în perspectivă?*

— ...Voi alcătui alta la Brașov.

RADU BELIGAN

**Climatul de înaltă exigență
artistică al acestor ani**

— *Care a fost pentru dv. experiența cea mai...*

— Voi, teoreticienii, cronicarii, teatrologii sînteți moartea teatrului — în întreaga lume! E o boală generală: idei, teorii, concluzii... Se scriu tomuri întregi, dar știți câte spectacole cu adevărat mari se fac într-un an pe glob? Șapte-opt. S-a stabilit un fel de raport pe dos: o imensă cantitate de „scriitură“, pentru foarte puțin material faptic. E rău, pentru că astfel se denaturează adevărul, se creează mode. N-ați remarcat că există o modă Grotowski? Lumea îl idealizează, repetă ce-a citit prin diferite reviste... L-am ascultat ținînd un speech de cîteva ore la Belgrad. Știți ce fel de teatru face Grotowski? Un teatru care ignoră spectatorul, adresat unui grup de aleși. Ce e autentic și ce e mistificare în creația lui, desfășurată sub emblema unui program estetic riguros, *transformată* chiar în program estetic, nu știu. De altfel, „programul estetic“ este și el unul din sloganurile la modă — fiecare teatru, fiecare spectacol (fie că are, fie că n-are resurse pentru asta) se alipește unei orientări, are orgoliul unei titulaturi; se practică astfel un soi de spectacol menit să ilustreze o teză, un teatru „a la“...